

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

PSICOLOGIA DEL CICLE VITAL

Coordinació: SENAR MORERA, FERNANDO

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	PSICOLOGIA DEL CICLE VITAL			
Codi	102914			
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Psicologia	2	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA		TEORIA
	Nombre de crèdits	1.8		4.2
	Nombre de grups	2		1
Coordinació	SENAR MORERA, FERNANDO			
Departament/s	PSICOLOGIA, SOCIOLOGIA I TREBALL SOCIAL			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	CLASSE PRESENCIAL 40% TREBALL AUTÒNOM ALUMNE 60%			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	CATALÀ / CASTELLÀ			
Distribució de crèdits	CRÈDITS TEÒRICS 70% CRÈDITS PRÀCTICS 30%			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
SENAR MORERA, FERNANDO	fernando.senar@udl.cat	7,8	

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Conèixer l'objecte d'estudi de la Psicologia del Cicle vital i la seva funció en la intervenció psicològica.
- Saber els factors que influeixen en el desenvolupament psicològic normatiu i diferencial.
- Conèixer les teories del desenvolupament.
- Identificar els processos de desenvolupament normatius i la cronologia del desenvolupament al llarg del cicle vital.
- Mostrar capacitat per a reconèixer els processos psicològics del desenvolupament humà.
- Saber interpretar i respectar les diferències individuals de tipus cognitiu, afectiu, social i de la personalitat que es poden generar en les persones al llarg del cicle vital.

Competències

Competències bàsiques:

- CB2 Aplicar els coneixements adquirits de manera professional: elaboració i defensa d'arguments i resolució de problemes dins la seva àrea d'estudi.
- CB3 Capacitat de reunir i interpretar dades rellevants per a emetre judicis, incloent la reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- CB4 Poder transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic especialitzat i no especialitzat).

Competències Generals:

- CG2 Desenvolupar la capacitat per a treballar en equips i col·laborar de manera eficient amb els altres.
- CG3 Mostrar habilitats per a les relacions interpersonals.
- CG4 Reconèixer les diferents perspectives teòriques sobre els temes en els que es treballi, comentar les conclusions i prendre decisions.
- CG6 Reflexionar sobre les pròpies limitacions de manera autocrítica, contemplant la possibilitat de sol·licitar col·laboracions interdisciplinàries.
- CG7 Actuar amb creativitat, cultura d'investigació i de comunicació professional.
- CG9 Reconèixer la diversitat i la diferència como a elements estructurals de l'ésser humà, alhora que es reconeix, compren i respecta la complexitat cultural de la societat actual.
- CG10 Respectar els drets fonamentals d'igualtat entre homes i dones, la promoció dels Drets Humans i els valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics.

Competències Específiques:

- CE1 Identificar i analitzar les característiques i les necessitats de les persones, grups i organitzacions, així com dels contextos rellevants pel servei que se sol·licita.
- CE7 Proporcionar informació als usuaris i establir una relació interpersonal adequada, tenint en compte els diferents contextos de relació professional.
- CE8 Elaborar informes tècnics, orals i escrits, sobre els resultats del procés d'avaluació, de la investigació o dels serveix demandats, respectant el compromís ètic que exigeix la difusió de coneixement psicològic.
- CE9 Usar les distintes fonts documentals en psicologia, mostrar un domini de les estratègies necessàries per a accedir a la informació i valorar la necessitat d'actualització documental.
- CE10 Gestionar, analitzar i interpretar dades en el marc dels coneixements disciplinaris propis dels diferents

àmbits de la psicologia.

- CE12 Difondre el coneixement derivat de les revisions teòriques i dels resultats de la investigació psicològica.

Competències Transversals:

- CT1 Adquirir una adequada comprensió i expressió oral i escrita del català i del castellà.
- CT3 Adquirir capacitat en l'ús de les noves tecnologies i de les tecnologies de la informació i la comunicació.
- CT5 Adquirir nocions essencials del pensament científic.

Continguts fonamentals de l'assignatura

1. Teories de la Psicologia del Desenvolupament
2. Període prenatal i desenvolupament dels 0- 2 anys
3. Desenvolupament infantil dels 2 als 6 anys
4. Desenvolupament infantil dels 6 als 12 anys
5. Desenvolupament de l'adolescència
6. Desenvolupament de l'adulthood
7. Desenvolupament de la vellesa

Eixos metodològics de l'assignatura

L'activitat docent de l'assignatura està organitzada a través de dos grups:

Grup Gran (Teoria): 3 hores per setmana (semipresencials).

- Dimecres de 20-21h (online)
- Dijous de 19-21h (aula 0.01P2)

Grups Mitjans: 1 hora per setmana

- Grup A: Dijous de 17-18h (aula 0.01P2)
- Grup B: Dijous de 18-19h (aula -1.01 Transfronterer)

Funcionament del procés d'ensenyança i aprenentatge al Gran Grup:

A les sessions en Gran Grup es treballarà el contingut teòric corresponent a cadascun dels sept temes proposats al programa. **L'assistència a aquestes sessions és molt recomanable** per poder seguir el procés d'aprenentatge de l'assignatura.

Cada tema comptarà amb **material i lectures específiques** que seran d'obligada lectura a l'inici de cada tema, i que es treballaran de forma individual i grupal en el context de l'aula.

Aquestes sessions es duran a terme a través de diferents metodologies: classe magistral, seminaris de lectures, classe inversa, resolució de casos, visionats i anàlisi de vídeos, debats, entre d'altres. Serà necessària la **participació activa i reflexiva** de l'estudiantat.

Les **tutories individuals** seran una eina de suport al procés d'aprenentatge (seran virtuals a través de l'espai de videoconferència).

En les sessions virtuals es farà ús dels diferents recursos que ofereix el *sakai*, especialment de l'espai de **videoconferència**.

L'assignatura necessita d'un estudi continuat al llarg del semestre per poder assolir els objectius d'aprenentatge plantejats.

Funcionament del procés d'ensenyança i aprenentatge al Grup Mitjà:

En aquest espai es treballarà en la resolució d'un repte, que inclourà diferents activitats per a la seva resolució.

Cada grup rebrà instrucció sobre la resolució de l'repte cada setmana i el gruix de la feina es realitzarà en les hores de treball autònom. Es farà el seguiment del grup a través de les sessions presencials. **L'assistència en aquestes sessions és obligatòria (80%).**

Informació sobre la transmissió i l'enregistrament de dades personals dels docents i dels estudiants de la Universitat de Lleida arran de la impartició de docència en instal·lacions de la UdL i a distància

La Universitat de Lleida informa que, en funció dels canvis a què es vegi obligada d'acord amb les instruccions de les autoritats sanitàries, les disposicions de la UdL o l'assegurament de la qualitat de la docència, pot transmetre, enregistrar i usar la imatge, la veu o, si s'escau, l'entorn físic triat pels docents i pels alumnes, amb l'objectiu d'impartir la docència en instal·lacions de la UdL o a distància.

Al seu torn, encoratja les persones afectades perquè, en el cas de la docència a distància, triïn els espais que menys incidència tinguin en la seua intimitat.

I, en general, es recomana optar preferentment per les interaccions en el xat o sense activar la càmera, quan no es duguin a terme activitats docents que per les seues característiques exigeixin una interacció oral o visual.

El responsable de l'enregistrament i l'ús d'aquestes dades personals és la Universitat de Lleida –UdL– (dades de contacte del representant: Secretaria General. Plaça de Víctor Siurana, 1, 25003 Lleida; sg@udl.cat; dades de contacte del delegat de protecció de dades: dpd@udl.cat).

Aquestes dades personals s'utilitzaran exclusivament per a les finalitats inherents a la docència de l'assignatura.

En particular, l'enregistrament compleix les funcions següents:

- Oferir la possibilitat d'accedir als continguts en línia i, si s'escau, a mode de formació asíncrona.
- Garantir l'accés als continguts als estudiants que, per raons tecnològiques, personals o de salut, entre d'altres, no hi hagin pogut participar.
- Constituir un material d'estudi per a la preparació de l'avaluació.

Resta absolutament prohibit l'ús de les dades transmises i dels enregistraments per a altres finalitats, o en àmbits aliens al Campus Virtual, on romandran arxivats, de conformitat amb la política de propietat intel·lectual i industrial de tots els continguts inclosos en webs propietat de la UdL.

En cas que n'hi hagin, els enregistraments es conservaran durant el temps que decideixi qui imparteix l'assignatura, d'acord amb criteris estrictament acadèmics, i, a tot estirar, s'han d'eliminar al final del curs acadèmic actual, en els termes i condicions previstes en la normativa sobre conservació i eliminació dels documents administratius de la UdL, i les taules d'avaluació documental aprovades per la Generalitat de Catalunya (<http://www.udl.cat/ca/serveis/arxiu/>).

Aquestes dades personals són imprescindibles per impartir la docència en l'assignatura, i la definició dels procediments de docència, en especial la que es fa a distància, és una potestat de la UdL en el marc del seu dret d'autonomia universitària, com preveuen l'article 1.1 i l'article 33.1 de la Llei orgànica 6/2001, de 21 de desembre, d'universitats. Per aquest motiu, la UdL no necessita el consentiment de les persones afectades per transmetre'n o enregistrar-ne la veu, la imatge i, si s'escau, l'entorn físic que hagin triat, amb aquesta exclusiva finalitat, d'impartir la docència en l'assignatura.

La UdL no cedirà les dades a tercers, llevat dels casos estrictament previstos en la Llei.

Les persones afectades poden accedir a les seues dades; sol·licitar-ne la rectificació, supressió o portabilitat; oposar-se al tractament i sol·licitar-ne la limitació, sempre que sigui compatible amb les finalitats de la docència, mitjançant un escrit tramès a l'adreça dpd@udl.cat. També poden presentar una reclamació adreçada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, mitjançant la seua electrònica de l'Autoritat (<https://seu.apd.cat>) o per mitjans no electrònics.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

SETMANES	DIMECRES (GG) 20-21h Online(Campus Virtual)	DIJOUS(GM) 17-18h grup A (0.01P2) 18-19h grup B (-1.01 Transfronterer) PRESENCIAL	DIJOUS (GG) 19-21h (0.01P2) PRESENCIAL
-----------------	--	---	--

1 Tema 1 F. Senar	15 DE SETEMBRE Presentació assignatura	16 DE SETEMBRE Presentació Repte	16 DE SETEMBRE
2 Tema 1 F. Senar	22 DE SETEMBRE	23 DE SETEMBRE classe teòrica	23 DE SETEMBRE
3 Tema 1 F. Senar			30 DE SETEMBRE
4 Tema 2 N. Torres	6 D'OCTUBRE	7 D'OCTUBRE Inici del Repte Activitat 1	7 D'OCTUBRE
5 Tema 2 N. Torres	13 D'OCTUBRE	14 D'OCTUBRE Activitat 1	14 D'OCTUBRE
6 Tema 2/3 N. Torres / F. Senar	20 D'OCTUBRE	21 D'OCTUBRE Activitat 2	21 D'OCTUBRE <i>Lliurament Activitat 1</i>
7 Tema 3 F. Senar	27 D'OCTUBRE	28 D'OCTUBRE Activitat 2	28 D'OCTUBRE
8 Tema 3/4 F. Senar	3 DE NOVEMBRE	4 DE NOVEMBRE Activitat 3	4 DE NOVEMBRE
9 Tema 4 F. Senar	10 DE NOVEMBRE	11 DE NOVEMBRE Activitat 3	11 DE NOVEMBRE Prova Part 1 (T1, 2, 3) <i>Lliurament Activitat 2</i>
10 Tema 4/5 F. Senar	17 DE NOVEMBRE	18 DE NOVEMBRE Activitat 4	18 DE NOVEMBRE
11 Tema 5 F. Senar	24 DE NOVEMBRE	25 DE NOVEMBRE Activitat 4	25 DE NOVEMBRE <i>Lliurament Activitat 3</i>
12 Tema 5 F. Senar	1 DE DESEMBRE	2 DE DESEMBRE Activitat 5	2 DE DESEMBRE
13		9 DE DESEMBRE Activitat 5	9 DE DESEMBRE <i>Lliurament Activitat 4</i>
14 Tema 6 F. Senar	15 DE DESEMBRE	16 DE DESEMBRE Activitat 6	16 DE DESEMBRE
15 Tema 7 F. Senar	22 DE DESEMBRE		

CALENDARI DE DATES IMPORTANTS

DATES RELLEVANTS	EVIDÈNCIA D'AVALUACIÓ
9 de novembre	Prova- Part 1- 17h, (0.01P2)
13 de gener	Prova- Part 2- 15h, (3.01P)
13 de gener	Resolució del Repte- (format pdf a través del sakai dins de l'activitat corresponent).
27 de gener	Prova de recuperació. (3.04S)

Sistema d'avaluació

AVALUACIÓ CONTÍNUA

L'avaluació té un caràcter continu, per tant, l'assistència regular a classe i l'elaboració i lliurament dins de les dates establertes de les tasques que s'especifiquen com a evidències d'avaluació de l'assignatura són obligatòries per superar-la.

Les **evidències d'avaluació** són:

A1. Resolució d'un repte.

Valor ponderat: 50% de la nota final

Es tracta d'un treball grupal que es presentarà a l'inici del curs, i s'anirà elaborant al llarg del quadrimestre a través de les sessions presencials de grup mitjà i les hores de treball autònom. L'objectiu és anar integrant el contingut de cadascun dels temes de l'assignatura. El treball es concreta a la *guia resolució d'un repte* penjada al campus virtual de l'assignatura.

Requisits:

- Assistència a les classes presencials. És obligatori assistir per tal que l'evidència sigui avaluada. Si no s'arriba al 80% de l'assistència, aquesta evidència constarà com a No Presentada.
- Haver col·laborat activament en la resolució amb tot el grup.
- Aquesta evidència s'aprova amb una nota igual o superior a 25. Es pot recuperar, però la nota final no serà superior a 25.

A2. Prova

Valor ponderat: 50% de la nota final

Aquesta prova es dividirà en dues parts:

- **Part 1.**

(1) Tipus test sobre continguts dels temes 1, 2 i 3. **Amb un valor ponderat del 25%.**

- **Part 2.**

(1) Tipus test sobre continguts dels temes 4, 5, 6 i 7. **Amb un valor ponderat del 25%.**

Requisits:

- Per poder aprovar l'assignatura cal una nota mitjana de 25 entre les dues parts.
- Únicament es contemplarà fer mitjana entre les dues parts quan la part no superada obtingui una puntuació mínima de 11.
- A l'hora de fer mitjana entre les dues parts, en el cas que una de les evidències no estigui superada, es requerirà que la part que sí estigui superada tingui un valor numèric suficient perquè la mitjana entre ambdues parts sigui 25.
- Si la part 1 es suspèn amb una puntuació menor d'11 punts, haurà de realitzar la prova final de tot el temari.

En cas que els criteris anteriors no es compleixin, **l'estudiant té opció a recuperar aquesta evidència**

d'avaluació en una prova tipus test que valdrà el 50% (que inclourà els 7 temes) i que **caldrà superar amb una nota igual o superior a 25.**

! L'assignatura està superada amb una nota igual o superior a 50 punts.

És un requisit indispensable la correcció lingüística i formal en les produccions escrites (<http://www.fce.udl.cat/Recursos/guies/guiatreballs.pdf>). En la fonamentació dels treballs escrits és imprescindible acollir-se a fonts acadèmiques, correctament citades d'acord amb la normativa APA. Aquests errors expressius o la presentació incorrecta repercutiran en la qualificació de la matèria.

AVALUACIÓ ÚNICA PELS ESTUDIANTS AMB FEINA ACREDITADA

Només es poden acollir aquell alumnat que compti amb l'aprovació per part de la comissió pertinent i el permís per a fer l'avaluació única.

Les **evidències d'avaluació** són:

Es recomana el seguiment del contingut teòric-pràctic a través de les *sessions virtuals* i els *recursos* penjats al *sakai*.

Les **evidències d'avaluació** són:

Prova 1: (1) Tipus test sobre continguts dels temes 1, 2 i 3. **Amb un valor ponderat del 50%.**

Prova 2: (2) Tipus test sobre continguts dels temes 4, 5, 6 i 7. **Amb un valor ponderat del 50%.**

Requisits:

- Per poder aprovar l'assignatura cal una nota mitjana de 50 entre les dues parts.
- Únicament es contemplarà fer mitjana entre les dues parts quan la part no superada obtingui una puntuació mínima de 20.
- A l'hora de fer mitjana entre les dues parts, en el cas que una de les evidències no estigui superada, es requerirà que la part que sí estigui superada tingui un valor numèric suficient perquè la mitjana entre ambdues parts sigui 25.
- Si la part 1 es suspèn amb una puntuació menor de 20 punts, haurà de realitzar la prova final de tot el temari.

En cas que els criteris anteriors no es compleixin, **l'estudiant té opció a recuperar aquesta evidència d'avaluació en una prova tipus test** (que inclourà els 7 temes) i que **caldrà superar amb una nota igual o superior a 50.**

! L'assignatura està superada amb una nota igual o superior a 50 punts.

- **S'ha d'avisar del seguiment d'aquesta modalitat fins a PENDENT**

AVALUACIÓ PELS ESTUDIANTS QUE TORNEN A FER L'ASSIGNATURA

Es recomana el seguiment del contingut teòric-pràctic a través de les *sessions virtuals* i els *recursos* penjats al *sakai*.

Les **evidències d'avaluació** són:

Prova 1: (1) Tipus test sobre continguts dels temes 1, 2 i 3. **Amb un valor ponderat del 50%.**

Prova 2: (2) Tipus test sobre continguts dels temes 4, 5, 6 i 7. **Amb un valor ponderat del 50%.**

Requisits:

- Per poder aprovar l'assignatura cal una nota mitjana de 50 entre les dues parts.
- Únicament es contemplarà fer mitjana entre les dues parts quan la part no superada obtingui una puntuació mínima de 20.
- A l'hora de fer mitjana entre les dues parts, en el cas que una de les evidències no estigui superada, es

requerirà que la part que sí estigui superada tingui un valor numèric suficient perquè la mitjana entre ambdues parts sigui 25.

- Si la part 1 es suspèn amb una puntuació menor de 20 punts, haurà de realitzar la prova final de tot el temari.

En cas que els criteris anteriors no es compleixin, **l'estudiant té opció a recuperar aquesta evidència d'avaluació en una prova tipus test** (que inclourà els 7 temes) i que **caldrà superar amb una nota igual o superior a 50.**

! L'assignatura està superada amb una nota igual o superior a 50 punts.

AVALUACIÓ PELS ESTUDIANTS AMB NESE

Condició: certificat de discapacitat o de tenir alguna dificultat específica d'aprenentatge. Venir derivat de la UdLxTothom.

La professora de l'assignatura inclourà en el desenvolupament d'aquesta mesures universals per ajudar a l'estudiant a accedir a l'aprenentatge. També podrà modificar el sistema d'avaluació i la realització d'activitats presencials i no presencials, en funció de les Necessitats Educatives de Suport Educatiu de cada estudiant, sempre consensuat amb la comissió d'Atenció a la Diversitat de la UdL.

Bibliografia i recursos d'informació

BIBLIOGRAFIA RECOMANADA

- Berger, K. i Thompson, R. (2016). *Psicología del desarrollo: adultez y vejez*. Panamericana.
- Hansen, B. (2006). *Development in Adulthood*. Perason.
- Marchesi, Á., Palacios, J. i Coll, C. (2017). *Desarrollo psicológico y educación*. Alianza editorial.
- Moreno, A. i Cuevas, I. (2014) *Psicología del desenvolupament II: adolescència, maduresa i vellesa*. Universitat Oberta de Catalunya.
- Papalia, D., Wendkos, S. i Duskin, R. (2010). *Desarrollo humano*. Mc Graw Hill.
- Perinat, A., Miras, M. i Onrubia, J. (2014). *Psicología del desenvolupament I*. Universitat Oberta de Catalunya.
- Perinat, A., Lalueza, J.L. i Sadurní, M. (2007) *Psicología del desarrollo. Un enfoque sistémico*. Universitat Oberta de Catalunya.
- Santrock, J. (2006). *Psicología del desarrollo. El ciclo vital*. Mc. Graw-Hill.
- Santrock, J. (2010). *Adolescence*. Mc. Graw-Hill.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

- Baltes, P., Reese, H. i Nesselroade, J.R. (1981). *Métodos de investigación en psicología evolutiva: Enfoque del ciclo vital*. Morata.
- Berger, K. (2009). *Psicología del desarrollo: adultez y vejez*. Médica-Panamericana.
- Bronfenbrenner, U. (2002). *La ecología del desarrollo humano*. Paidós.
- Clemente, A. (1998). *Psicología del desarrollo adulto*. Narcea.
- Delgado, B. (2008). *Psicología del Desarrollo desde la infancia a la vejez (2 volúmenes)*. McGraw Hill.
- González, A., Fuentes, M., De la Morena, M. i Barajas, C. (1995). *Psicología del Desarrollo: Teoría y Prácticas*. Aljibe.
- González, E. (2000). *Psicología del ciclo vital*. Editorial CCS.
- Hoffman, L., Paris, S. i Hall, E. (1996). *Psicología del Desarrollo hoy*. Volumem 2. McGraw
- Lefrançois, G. (2001) *El ciclo de la vida*. International Thomson Editores.
- Lerner, R. i Steimberg, L. (2009). *Handbook of adolescent psychology*. New Jersey
- Kail, R. i Cavanaugh, J. (2005). *Desarrollo humano: una perspectiva del ciclo vital*. International Thomson Editores.
- Kimmel, D. i Weiner, I. (1998). *La adolescencia: una transición del desarrollo*. Ariel.
- Perinat, A. et al. (2003). *Los adolescentes en el siglo XXI. Un enfoque psicosocial*. Universitat Oberta de Catalunya.
- Rice, F. (1997). *Desarrollo humano. Estudio del ciclo vital*. Prentince Hall.

- Shaffer, D. (2000) *Psicología del Desarrollo: Infancia y adolescencia*. Thomson Ed.
- Schaie, K. i Willis, S. (2003). *Psicología de la edad adulta y la vejez* (5ª ed.). Pearson-Prentice Hall.
- Triadó, C., Martínez, G. i Villar, F. (2000). *Psicología del desenvolupament: adolescència, maduresa i senectut*. Ed. UB.
- Triadó, C. i Villar, F. (2006). *Psicología de la vejez*. Alianza.